

Si entenem una revolució com un “canvi total, dràstic i radical”, certament la de Ratzinger no és una revolució, sinó un moviment parcial i suau. La veterana Paloma Gómez-Borrero havia definit Joan Pau II com a “huracà Wojtyła”. Per ara, Ratzinger no és un huracà sinó una brisa constant que està airejant l’ambient. El balanç del pontificat de Joseph Ratzinger encara és prematur –sis mesos– però possible i necessari. És innegable que aquest papa treu bona nota en els sondeigs populars. Una dada quantitativa ho revela: a les catequisis dels dimecres, instaurades per Joan Pau II, i a l’Angelus dominical s’ha duplicat el nombre de persones des de l’abril. És a dir, des que hi ha el nou pontífex. L’opinió pública el defineix com un pontífex “conservador però obert” i “intel·ligent però home de pregària”. Aquest “però” donarà feina als teòlegs, que hauran d’explicar els motius de l’aparent –i potser falsa– contradicció de termes.

El nou pontífex no vol concentrar l’atenció sobre ell mateix, sinó sobre el que diu. Els operadors de la televisió tenen problemes, perquè el papa no gesticula ni és procliu a massa espectacle. En canvi els qui segueixen la informació escrita tenen moltes possibilitats, perquè els seus discursos estan ben estructurats i segueixen un fil lògic molt entenedor.

Les imatges. Les postals que omplen les botigues de records prop del Vaticà solen mostrar Benet XVI amb els braços oberts –la primera imatge del pontificat– o revestit i assegut. També el mostren agenollat davant del Santíssim, en adoració. Són tres els moments plasmats en imatges del papa en adoració eucarística: a Colònia; a Roma, en la trobada amb infants de la primera comunió; i durant el sínode de bisbes. No el veiem, en canvi, escrivint cartes, llegint diaris o consultant llibres, encara que sembla plausible pensar que passi part del seu temps llegint i escrivint. Ja de cardenal rebia moltes cartes i intentava respondre-les totes personalment. Amb disciplina sabia sacrificar part del seu temps per a la causa, i la causa és l’Església.

Hi ha algunes imatges mancades, d’aquest pontificat. Per exemple, la del

Revolució Ratzinger

El periodista especialitzat en el Vaticà Sandro Magister considera que assistim a la “Revolució Ratzinger” i que Benet XVI passa “amb medalla d’honor”. El periodista no ha triat el titular a la babalà: el primer llibre que ha escrit aquest nou papa es titula precisament ‘La revolució de Déu’.

papa amb Oriana Fallaci, la incendiària periodista italiana establerta a Nova York. O la trobada amb el teòleg dissident Hans Küng o amb Bernard Fellay, el successor de monsenyor Lefèbvre. Aquestes reunions del papa amb personatges de diferents àmbits no es consideren notícies i no n’arriben fotografies. En canvi són moments clau per entendre la seva estratègia d’escoltar la major quantitat possible de gent diversa.

Les paraules. El papa teòleg deixa entreveure un home enamorat. Algunes de les seves homilies són autèntiques cartes d’amor. Amor amb majúscula, amor com a donació, sacrifici, passió. Un estudi quantitatiu dels seus discursos descobriria certament que paraules com “amor”, “joia”, “salvació”, “sacrifici” són de les més citades. Sense oblidar certament “laïcisme”, “relativisme”, “veritat”, “fe” o “raó”.

Benet XVI defensa una concepció tradicional del Concili. No el veu com

una revolució, sinó com un moment de fidelitat a una tradició.

Tot i que rep caps d’estat i de govern perquè és una de les seves funcions, la seva preocupació és l’Església. En aquest sentit són significatives les audiències a membres eclesials, així com a representants d’altres confessions i religions. L’ecumenisme i el diàleg interreligiós, així com el diàleg amb els no creients, són puntals forts d’aquest pontificat i ja va quedar clar a la seva homilia a l’inici de pontificat.

Expectatives. Tota nova etapa presuposa canvis. Aquest papa els va fent, però amb guant blanc. Un dels grans avantatges d’aquest pontífex és la discreció: no deixa entreveure nous nomenaments ni noves direccions. No li agrada la burocràcia i ho ha dit en diverses ocasions. No és partidari de grans xous mediàtics i quan ha de celebrar davant de milers de persones ho fa, però a la seva manera: predicant, celebrant i sense fer massa concessions.

Els canvis que ha realitzat a l'interior de l'Església són de disciplina (com la tendència a treure protagonisme als ordes religiosos que gestionen abadies o convents i passar-los a jurisdicció episcopal) i pràctics. Ha decidit que no presidirà beatificacions, sinó canonitzacions –en aquestes darreres actua la infal·libilitat pontifícia i en les beatificacions no– i està reduint les audiències privades. Això vol dir que ara per ara no és fàcil demanar una audiència i lliurar-li una maqueta d'una església o una tesi doctoral, com amb Joan Pau II.

Un dels seus homes és ja el seu substitut a la Congregació per la Doctrina de la Fe, la institució vaticana que encara fa esforços per treure's la llasta d'haver estat durant segles el Sant Ofici o la Inquisició. Benet XVI hi ha dedicat els seus millors anys i ha volgut William J. Levada, arquebisbe de San Francisco, com a relleu.

La Secretaria d'Estat, tal i com està organitzada ara, no acaba de fer-li el

pes, i s'espera que els grans canvis iniciïn aquí. També les conferències episcopals nacionals haurien de rebre més autonomia en aquesta mentalitat no centralista del papa Ratzinger. Els noms més probables per substituir el ja dimissionari Angelo Sodano, actual secretari d'Estat, són sempre de conselleria italiana: Camillo Ruini, actual president de la Conferència Episcopal Italiana o Giovanni Lajolo, que ja és a secretari d'estat.

Si el pontífex hagués estat italià, probablement el secretari d'estat hauria pogut ser un estranger, però amb un papa alemany els italians tenen clar que "només un d'ells" pot ocupar aquest càrrec, el més rellevant després del papa. Als italians encara els costa pair que el papa no sigui del seu país.

El papa ha ja anunciat que escriurà menys, perquè creu que cal assimilar encara tot el que ha escrit Joan Pau II. Molts dels discursos que està fent són improvisats i més escassos que amb el papa polonès. En la línia de contenció

també hi entren els viatges. El 2006 només hi ha assegurats un viatge a Polònia i un a Istanbul. És probable, però no segur, que també viatgi a València al juliol del 2006 per la Trobada Mundial de Famílies. Un viatge interessant serà el de Brasil al 2007, amb motiu de l'aniversari del CELAM, el Consell de Conferències Episcopals d'Amèrica Llatina. Com a cardenal ja havia visitat Brasil i altres països americans. Actualment la població catòlica del Brasil, fins ara la més nombrosa del món, està començant a davallar al mateix temps que pugen com l'escuma les comunitats pentecostals d'arrel protestant. El papa Ratzinger, en un cèlebre discurs a la Vall d'Aosta d'aquest estiu va advertir de la decadència de les esglésies de tradició protestant i de l'augment de les comunitats i sectes. Segons ell, un antídoto és recuperar l'esperit missioner i anar a explicar a les persones qui és Jesucrist.

Els sacerdots són, consegüentment, una de les grans preocupacions d'aquest papa. La primera pregunta que fa a tots els bisbes que el visiten és per interessar-se pel seminaristes i els sacerdots. Els escrits que ha publicat i els discursos que pronuncia sempre tenen al centre el sacerdoti com a garantia de continuïtat de l'Església.

En una enquesta telefònica feta per la revista italiana *L'Espresso* el dia 13 d'octubre del 2005 amb una mostra de 700 ciutadans italians de més de 18 anys resulta que el papa Benet XVI obté un 8 en una escala de l'1 al 10. Pel que fa a la seva manera d'expressar-se el defineixen com a "comprensible" un 85% dels entrevistats, que en canvi no consideren que la influència de l'Església sobre els afers de política italiana hagi augmentat massa amb el papa (un 60% afirma que aquesta influència és poca o nul·la). Benet XVI agrada, però és evident que en sis mesos no pot esborrar la passió que ha despertat el seu predecessor, futur beat. Diàriament, uns vint-mil pelegrins passen a visitar la tomba de Joan Pau II, el "papa gran". La revolució de Ratzinger és una possibilitat, però potser encara ha de començar.

Miriam Díez i Bosch
Roma